

N:o 3

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1914

Mars 1914

Äges af:
**Svenska Brandmänna-
Förbundet**

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2.75 för år. Lösn. 25 öre

Annonsprisar:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Eldsvådor genom själfantändning.

Redan i litteratur från 1700-talet omnämnas flera eldsvådor, som ansetts förorsakade genom själfantändning. Bland tidigast och allmänast iakttagna fall torde nog varit när mjöl, som blifvit varmt i malningen, liksom äfven andra pulverformiga vegetabiliska ämnen, om de af en eller annan anledning blifvit så starkt uppvärmda, att de blifvit "rostade", vid förvaring tändt sig.

Sälunda berättas, att vid en eldsvåda i Königsberg år 1764, då stora spannmålsförråd blefvo förstörda och fattigt folk till mycket lågt pris köpte den brunbrända spannmålen, denna mängenstädes förorsakade eldsvådor.

En eldsvåda, som gaf anledning till de första exakta försöken öfver de omständigheter, som medverka till uppkomsten af själfantändning, torde just därför förtjäna att omnämnas.

Det var på våren 1781. En hel rad krigsskepp, som nyss målats och fejats, lågo segelfärdiga på Kronstadts redd. Då uppstod plötsligt en eldsvåda på en af dem, fregatten Maria, från hvilken iaktogs, att en stark rök uppsteg från kajutan, som på grund af att diverse småsaker förvarades där, var förseglad. Någon eld hade ej användts på fregatten under de

sista fem dygnen, och alla efterforskningar om anlagd eld blefvo utan resultat nu, liksom vid en liknande eldsvåda året förut. Den tillsatta undersökningskommissionen erfor, att i kajutan påträffats en blandning af kimirök och olja, i hvilken vid släckningen funnits eld. Det berättas då, att af ingen mindre än själfva kejsarinnan Katarina II framkastades den förmodan, att denna blandning varit orsak till elden. Med anledning häraf anställdes följande försök. I en spann öfvergöts 20 kg. kimirök med 17.5 kg. hampolja, som under 1 timme fick nedtränga i kimiröken, hvarefter den ej absorberade oljan afhåldes. Blandningen invirades i en hängmatta. Paketet förseglades och inlades i en kajuta, som äfven förseglades, en skyltvakt posterades utanför kajutdörren, och fyra officerare beordrades att observera hvad som skulle hända. Efter 19 timmar iaktogs genom ett litet hål i kajutdörren, att rök började uttränga från paketet. Undersökningskommissionen underrättades, men, innan den hann komma till städes, hade blandningen tändt sig och den förseglade dörren måst öppnas, varvid, då frisk luft kom till, lågorna slogo högt upp. Ryska amiralitetet lät därpå utföra en hel rad försök öfver själfantändning ej blott med oljor

och diverse absorptionsmedel utan äfven med kli, hvetemjöl, korngryn, rostadt och finmalet kaffe, sägspån af gran och torra växter, hvilka ämnen rostades och därpå ännu varma inlindades i tyg. Resultatet var att själfantändning i hvarje fall uppstod.

Under den långa tid, som förflutit sedan dess, hafva snart sagt otaliga fall af själfantändning konstaterats, och ofanligt stora värden förintats genom af denna orsak föranledda eldsvådor, därvid fränsetd, då eld uppstått genom friktion, värme- eller elektriska ledningar. Men egendomligt nog synes endast ett ringa fåtal känna till, att själfantändning kan uppstå endast genom luftens inverkan på vissa ämnen och blandningar, utan att vare sig eld eller värme behöfva tillkomma från annat håll. Hade kunskapen härom varit mera utbredd än hvad nu är fallet, skulle tusentals eldsvådor hafva kunnat förekommas. Utrymmet tillåter ju ej att här utförligare redogöra för hvad erfarenheten lärt och försök konstaterat beträffande alla de omständigheter, som förorsaka själfantändning, men en för alla gemensam orsak, är oxidationer, d. v. s. uppkomst af kemiska föreningar mellan det brännbara ämnet och syra (luftens syrgas). Linolja t. ex. har i synnerlig hög grad egenskapen att redan vid vanlig temperatur uppsuga syrgas (ur luften) och oxideras eller ingå kemiska föreningar med densamma. Vid alla oxidationer uppstår värme. Emellertid blir den mängd värme, som uppstår, då linolja förvaras på vanligt sätt, så ringa, att den ej observeras, ty oxidationen af linoljan äger rum endast på den för luften utsatta ytan, och den ringa mängd värme som uppstår utstrålar eller bortgår i luften lika fort som den bildas. Om däremot trassel, tyg, sägspån, kolstybb eller liknande porösa ämnen indränkas med linolja, dock ej till sådan myckenhet att porerna blifva tilltäppta, blir den yta af oljan, som på väggarna i de miljontals porerna kommer i beröring med luften mångtusenfaldigt förstörd och därmed oxidationens intensitet stegrad i minst lika förökad proportion. En betydande mängd värme alstras nu genom oxidationen och om denna genom vissa omständigheter, t. ex. betäckning eller omklädnig med dåliga värmeledare, hindras att bortgå utan att luften utestänges, kan hettan blifva så hög, att såväl oljan som det absorberande ämnet börjar förkolnas och slutligen glöda och, då nog luft kommer till, slå ut i full låga.

Ett experiment med själfantändning, som i allmänhet plägar lyckas, är att af torrt trassel göra en boll med minst 1 decimeters genomskärning och så indränka den med kokt linolja. En del af oljan utpressas därpå med händerna.

hvarpå bollen uppluckras något och inviras löst i torrt trassel, så att den löst betäckes med ett 3—5 cm. tjockt trassellager. Den lägges därpå på ett ej för kallt ställe i en trälåda för att skydda den för drag. Inom loppet af 24 timmar, olika på grund af yttre temperatur m. m., har den i allmänhet fattat eld.

En hel mängd eldsvådor skulle ju kunna upptränas, hvilka förorsakats af själfantändning, men de flesta brandmän torde väl redan under sin praktik lärt känna tillräckligt många och därför vara öfverflödigt. Däremot anföras här en del försiktighetsmått, som kunna förtjäna att beaktas.

Porösa eller finfördelade organiska ämnen, som absorberat vegetabiliska oljor eller djurfett, i första rummet kokt eller rå linolja, böra omedelbart upbrännas eller upplag af dem, t. ex. oljedränktt trassel, blånor, fjäder, trasor, sägspån, som användts för uppsugning af utspild linolja, förvaras i lådor af järnplåt med lock. Ull, bomull, blånor, tyger, säckar eller dylika föremål, hvilka under transport eller på annat sätt nedsmorts med vegetabiliska oljor, få ej lagras utan att först utbredas i tunnt lager tills de äro fullständigt torra.

Där torkande oljor (linolja) förvaras, måste sådana anordningar vidtagas, att oljan ej kan komma i beröring med finfördelade organiska ämnen. Trossbottensfyllningen bör ej utgöras af sägspån, kolstybb, sopor eller skräp eller ock måste golvet beläggas med cement, plåt eller annat ämne, som med säkerhet förhindrar, att utspild olja kan sippra ned i trossbottensfyllningen. Sägsån eller andra organiska ämnen, som skola användas för absorption af utspild linolja, få ej förvaras i oljeupplaget på annat sätt än i för olja ogenomträngligt käl samt redan använd sägsån hålst genast upbrännas, eller ock med iakttagande af vissa försiktighetsmått förvaras i täckt järnbehållare. Fotogén och mineraloljor hafva däremot aldrig förorsakat själfantändning. Som förut nämnts kunna äfven organiska ämnen, som af en eller annan anledning blifvit varma, äfven om anledningen till uppvärmningen ej mer existerar, härigenom dock blifvit så förändrad, på visst sätt uppluckrade eller — som det ock benämnas — porifora, att de under vissa omständigheter vid förvaring sedan kunna tända sig. Försiktighet måste därför iakttagas med rostade eller upphettade pulverformiga ämnen, såsom kli, mjöl, gryn, säd, hvilka böra utbredas i tunnt lager tills de ej blott fullständigt afsvalnat utan böra de äfven få ligga utbredda någon tid på en sval och luftig plats.

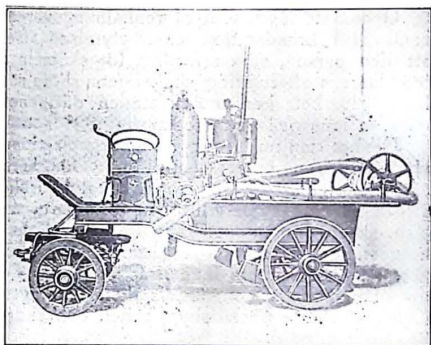
Äfven hö, särdeles klöfverhö, som ej är fullt torrt, kan i stack som i lada upphetta

sig till själfantändning och äfven någon gång ruttnande organiska ämnen. Nyss beredda träkol och äfven stenkol, förvarade i mäktiga högar eller i närheten af eldstäder, kunna tända sig själfva.

De alra flesta själfantändningar förorsakas som af det sagda torde framgå af direkta oxidationer, men äfven andra kemiska ombildningar kunna alstra så stark värme, att eld-fenomen kan uppstå t. ex. någon gång vid släckning af bränd kalk. De ofvan berörda själfantändningsfallen torde ju, såsom de vanligaste, vara de, som kunna påräkna det allmännaste intresset.

Kemiska stationen i Örebro i febr. 1914.

J. Widén.
Direktör.

Motorsprutan "MERIT"

== 5 hkr. ==

Lättskött och absolut tillförlitlig.
Driftkostnad c:a 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten per minut med en
25 met. vägrät, 20 met lodrät stråle.

C:a 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

== Motorafdelningen. ==

Göteborg. Stockholm. Malmö.

Gynna Svensk Brandkårs-Tidnings
annonsörer!

Förbättring och omorgani- sation af brandväsen- det i Eskilstuna.

Brandstyrelsens förslag till uppförande
af ny brandstation i Eskilstuna.

Till Stadsfullmäktige i Eskilstuna.

Stadens nuvarande brandkår bildades först sedan stadshusbygget redan påbörjats, och blefvo därför de lokaler, som i nämnda byggnad inrättades och upplätos åt brandkåren, redan från början otillräckliga samt endast provisoriska. Behovet af en fast, större brandkår var visserligen då oafvisligt, men medgåfvo förestående dryga utgifter icke uppförande af andra, ändamålsenliga lokaler för denna kär.

Vårt samhälle har ju efter nuvarande brandkårens tillkomst varit förskonat från större eldsvådor, men detta lyckliga förhållande torde ej böra fördröja byggandet af en ny brandstation och i samband därmed omorganisation af brandkåren, till dess en större eldsvåda komme att framtvunga nämnda förändringar.

Den nuvarande kasererade kåren består af endast 2 befäl samt 5 man, och är i förhållande till stadens storlek den minsta brandkår i Sverige; därtill kommer att Eskilstuna, som efter tillkomsten af fasta brandkåren vuxit betydligt, har en i förhållande till stadens folk-mängd särdeles stor utsträckning.

På det sätt den kasererade personalen nu är förlagd och med den sysselsättning, som nu är möjlig bereda densamma, kan man ej påräkna, att manskapet skall kvarstå så länge, att det hunnit förvärva nödig skicklighet i yrket. Bättre förhållanden härutinnan torde endast kunna vinnas, om jämte andra nödiga reformer familjebostäder anskaffades.

Af ofvannämnda skäl har styrelsen, som insett behovet af en ny brandstation, redan sedan flera år haft för afsikt att inkomma till stadsfullmäktige med förslag hertill, men har styrelsen tills nu uppskjutit frågan för att därigenom få planeringen af den för stationen påtänkta tomten utförd så billigt som möjligt.

Den af styrelsen vid tiden för uppförandet af renhållningsverkets byggnader i Nyfors i samråd med stadens drätselkammare för förläggande af ny brandstation utsedda tomten är belägen i Nyfors i samma kvarter, där renhållningsverkets byggnader blifvit uppförda. I detta kvarter ingår dels stadens västermark dels ock kyrkoherdebostället Tuna ågor, och

äro brandstationens byggnader afsedda att förläggas å förstnämnda område, medan åter den stadens materialgård, som styrelsen här nedan kommer att föreslå, skulle delvis förläggas å prästgårdens mark. Det torde emellertid icke möta några svårigheter att arrendera prästgårdens mark till dess tomtindelning kan ske, och hoppas styrelsen att västermarksfrågan skall blifva slutligen ordnad till nästa vår, då icke längre några hinder torde finnas för byggnadernas uppförande, och då markutbyte mellan staden och bostället kan företagas. Den föreslagna tomten har visserligen icke möjligast centrala läge, men ligger dock helt nära stadens centrum. Tomten har däremot den fördelen att gatorna luta in å staden, samt att den icke behöfver af samhället inköpas, hvartill kommer att staden bör reservera återstoden af detta kvarter för bostäder å stadens byggmästare, renhållningsverkets föreståndare, rörnätsförmannen med några med rörnätet förtrogna arbetare jämte öfriga hos staden fast anställda arbetare äfvensom för materialgård och magasin för upplag af alla slag för stadens behöf erforderlig material.

I brandkårens nuvarande i stadshuset belägna lokaler kunna dels erhållas bostäder för några ogifta poliskonstaplar, dels ock vinnas för andra polisens behöf erforderliga lokaler.

Den nya brandstationen, hvartill styrelsen härmed öfverlämnar skisser och kostnadsberäkningar, är afsedd att byggas så, att bostäder beredas för brandchef, brandmästare och brandförmän med familjer samt för 3 gifta och 6 å 7 ogifta brandmän, tillsammans 12 å 13 personer boende i själlva stationsbyggnaden, samt dessutom för 12 man i en särskild bostadsbyggnad, som äfven är projekterad så, att den bekvämt kan utvidgas för ytterligare 6 man, om så skulle i en framtid erfordras.

Öfriga å ritningarna upptagna lokaler bestå af en större redskapshall, som tilltagits så stor att den anses tillräcklig äfven i händelse af betydande tillväxt af staden, dagrum, tvättrum, badrum, lokal för rengöring och torkning af slangar, gymnastiklokal, sjukrum, expeditjonsrum för brandcheten och brandmästaren äfvensom tvänne rum afsedda till kontor för renhållningsverket; därjämte en verkstadsbyggnad, inrymmande smedja, snickare- och målareverkstäder, samt ett mindre kontorsrum för en materialvakt.

Afsikten härmed är att till den nya brandstationen lämpligen borde förläggas stadens materialgård och förråd som då kunde skötas af brandkåren, samt att i verkstäderna skulle

repareras såväl brandkårens redskap som ock renhållningsverkets vagnar och stadens öfriga redskap.

Det inom brandstationen förlagda manskapet torde på detta sätt kunna beredas sysselsättning, och staden därigenom få en i förhållande till dess storlek någorlunda lämpad brandkår. Kan sysselsättning inom brandstationen beredas för ytterligare manskap få dessa sin bostad i den särskilda bostadsbyggnaden. Nämnda byggnad är eljest afsedd för personal, som om nätterna alltid skulle vara till hands vid utryckningar, och hvarigenom städe skulle finnas tillgänglig en kontingent om natten på minst 20 man och på dagen minst 12 man. Den nu i staden boende brandstyrkan torde därefter behöfva användas endast såsom reserv, hvarjämte denna styrka torde kunna reduceras med antalet af dem som förläggas i den nya bostadsbyggnaden.

Genom förläggandet af renhållningsverkets kontor till brandstationen har styrelsen afsett att den person, som erfordras för skötseln af brandkårens allarmering skall kunna sköta renhållningsverkets kontor och staden därigenom göra en icke oväsentlig besparing.

Genom den nu föreslagna omorganisationen af brandkåren kommer utgifterna för kåren helt naturligt att ökas, men är det dock troligt att dessa kunna betydligt nedbringas i den mån arbete för stadens räkning kan utföras i brandstationen. Någon ersättning förutom fri bostad kan dessutom icke ifrågakomma å den del af personalen som är afsedd att förläggas i den särskilda bostadsbyggnaden och endast tjänstgör nattetid.

Vid detta förslags uppgörande har styrelsen ej emellertid tidsenligt att anordna stall för hästar utan utgått därifrån, att utvecklingen af materialen bör ske i den riktning, att en hufvudsakligen med lämplig stege, någon eld-släckningsmateriel samt plats för brandmanskap utrustad automobil anskaffades. Den nuvarande stegen kan lämpligen användas vid kårens öfning samt i öfrigt stå i reserv. Dessutom har styrelsen tänkt sig att i den enda ångspruta måste anses otillräcklig i händelse af en större brand, det skulle anskaffas ytterligare en automobil, försedd med motordrifven spruta, slangar samt plats för manskap. Anskaffningskostnaderna för dessa redskap komme visserligen att öfverstiga dem för fordon för dragare, men blifva i förstnämnda fallet årskostnaderna betydligt lägre. Utvecklingen inom andra brandkårer har också gått i den nu föreslagna riktningen. Förslag härom vill styrelsen framlägga då större erfarenhet däraf vunnits på håll där sådana redskap nu anskaffats,

Henrikssons
och LYPTOLSALVA
EMBROGATION,
LYPTOL

åro de förnämsta medal mot stötar och slag.

Ritningarna hafva dock upprättats så, att stallplats för erforderligt antal hästar lätt kan anordnas i händelse utvecklingen skulle gå i annan riktning än vad styrelsen nu tänkt sig.

Den nuvarande ångsprutan torde lämpligen vara placerad och betjänad som hittills, då detta visat sig särdeles fördelaktigt, särskildt för erhållande af en noggrann skötsel.

I samband härmed bör också omnämnas, att i redskapshallen beräknats plats äfven för polisvagn och sjukvagn, som kanske inom kort komme att erfordras.

På uppdrag af styrelsen har stadsingeniören uppgjort kostnadsberäkningar för erforderlig plenering af tomten, och slutade dessa å 30.000 kr. Enligt styrelsens förmenande borde dock planeringskostnaderna kunna väsentligt nedbringas, då vid arbetets påbörjande helt säkert ytterligare berg blifvit bortsprängda för byggnadsbehof, samt det backgrus, som skall bortföras, bör kunna användas för stadens gatuarbeten.

Enligt de gjorda beräkningarna skulle kostnaderna för den nya brandstationen blifva följande:

Hufvudbyggnaden	Kr. 147.600
Bostadsbyggnaden	" 43.000
Verkstadsbyggnaden	" 13.200
Anordningar för uppvärmning i hufvudbyggnaden	" 16.500
Anordningar för uppvärmning i bostadsbyggnaden	" 4.500
Gasledning för hufvudbyggnaden	" 2.000
" " i bostadsbyggnaden	" 1.000
" " i verkstadsbyggnad.	" 200
Vatten o. aflopp i hufvudbyggnad.	" 1.500
Maskinella anordn. i verkstadsb.	" 5.000
Möbler	" 2.000
Elektrisk belysning	" 3.000
Planering	" 20.000
Arkitekt och oförutsedda utgifter	" 15.000
Hägnader	" 500
Summa kr. 275.000	

Med återopande af hvad ofvan anförts får styrelsen hemställa att stadsfullmäktige måtte besluta å den föreslagna platsen uppföra en ny brandstation i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de uppgjorda ritningarna samt här för anvisa ett förslagsanslag å 275.000 kronor.

*

Drätselkammaren anser sig icke kunna tillstyra brandstyrelsen nu föreliggande förslag till ny brandstation härstädes, utan hemställer att stadsfullmäktige ville återremittera ärendet

till brandstyrelsen med uppdrag i första hand att utreda möjligheten af att i stadshuset bereda brandkåren det ökade utrymme, hvaraf den kan vara i behof; och först i andra hand, beroende på resultatet af denna utredning, att uppgöra förslag till ny brandstation.

Glimtar.

Som svar på ett för en tid sedan utsänt frågecirkulär angående brandväsendets beskaffenhet på åtskilliga platser har exempelvis från en af rikets köpingar, visserligen en af de mindre, ingått följande meddelande:

"I Påskallavik finnes ej något, hvarken brandvatten eller byggnadsordningar. Det är en köping utan styrelse eller något ordnat alls, likställd med en bonadby. Hvar och en får hjälpa sig själf."

Här tycks ju den anarkistiska samhällsdrömmen ha blifvit verklighet!

Eldsläckning i Sandviken.

Från senaste eldsvådan i Sandviken, då See fabriker brunno:

Man stod i för *brinnande* lifvet — som ju tillbörligt är i dylik situation — och langade vatten o. d., då själfva polisuppsyningsmannen i samhället uppenbarade sig att assistera vid släckningsarbetet. Detta sågs ju med ingalunda oblidla ögon, ty elden grasserade vådeliga. Saken var emellertid den, att hinkar saknades. Manskapet i langningskedjan var fulltaligt. Vad var under dylika förhållanden att göra? Polismannen stod där helt handfallen, *brinnande* af nit att hjälpa till. Minuterna gingo.

Slutligen hade någon illvillig person i någon svingård lyckats uppbrija en hink, hvilken han med en ceremonios bugning öfverlämnade till polismannen, medan han höll detta korta tal:

— Vassego, men det är bara en — grishink!

Man bör icke undra på att polismannen blef något stött.

Prenumerera på

Svensk Brandkårs-Tidning!

En ståtlig brandkårsuppvisning.

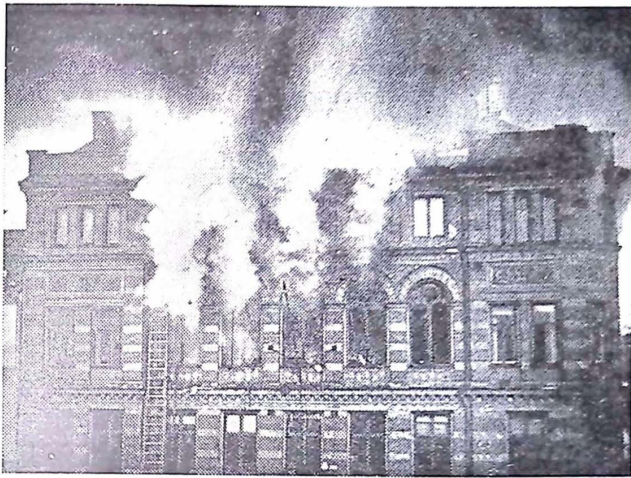

En stor kejsarparad föranstaltades af brandkåren i Berlin den 13 febr. å platsen framför slottet samt med den närliggande kyrkan såsom fingeradt brandobjekt. Kejsaren, som mycket noga gjorde sig underrättad om de använda redskapens konstruktion, var särdeles nöjd med förevisningen och efter densamma höll han ett tal till brandkåren, som han påstod vara en mönsterkår, under hvars skydd stadens innevånare kunde känna sig fullständig

säkra. Vidare bad han brandkårsmännen vara förvissade om, att han städe intresserat sig för deras uppoffringsrika arbete och han, så långt i hans förmåga står, alltid kommer att hjälpa dem, som under tjänsten råkat ut för olyckshändelser.

Genom tidningen Aftonbladets välvilliga tillmötesgående hafva vi blifvit i tillfälle att återge en bild från ofvannämnda uppvisning.

Eldsvådor.

Från eldsvådan i Stockholm.

Stockholm.

Stockholm hemsöktes på morgonen den 11 dennes av en ödeläggande eldsvåda. Denna gång var det huset 40 Kungsgatan, Ateneums för flickor gamla hus, som härjades.

Det var i våningen tre trappor upp, där ett manufakturlager är inrymt, som elden först började.

Brandkåren alarmerades så godt som genast och kl. 9 var släckningsarbetet i full gång.

Tjock, svart rök bolmade då ut från hvarje fönster i våningen samt trängde sig ut genom väggar och vindsfönster på de båda andra sidorna åt Olofs- och Holländaregatorna.

Då och då hördes ett skarpt klingande, när de krossade fönsterrutornas glas slog mot gatstenarna, och så började stora packor tyg, siden och sammet singla genom luften, tills de lågo i en jämmerlig röra på den smutsiga gatan.

Brandmännen skyttade då och då likt skuggor i de rökuppfyllda fönsteröppningarna i tredje våningen, och för var gång kom en ny packe tyg susande ned på gatan. Mekaniska stegen restes upp till fjärde våningen, och ett par brandmän började klättra upp.

Det såg hemskt ut för de nedanför stående. Rök kom i svarta, kväfvande moln och tycktes helt och hållet uppsluka de djärfva brandmän-

nen, men dessa fortsatte dock och kommo lyckligt och väl upp, dragande den tunga vattenslangen med sig.

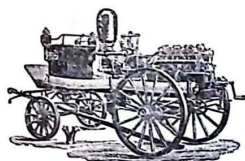
Så hördes fräsandet af vattenstrålen, och röken bolmade ut, starkare än förut, för att om en stund förtunnas och nästan aftaga.

Vid 10-tiden trodde man sig vara herre öfver elden, men denna förhoppning visade sig alldeles falsk. Elden hade letat sig upp i vindsvåningen, där röken var så ogenomtränglig att det var nästan omöjligt för brandmännen att taga sig dit. Släckningsarbetet försvårades i särdeles hög grad af de arrangemang, som rymmer det stora manufakturlaget — stora hyllor voro nämligen uppsatta öfverallt på golven, där tygpackarna voro upplagda. På detta sätt var det förenadt med svårigheter att komma åt de olika eldhärdarna redan i början.

Elden tilltog mer och mer, och strax före kl. 12 tillkallades Katarina brandkår, hvilken några minuter senare befann sig på platsen.

Åskådarna kunde nu räknas i tusental, och ett flertal polismän upprätthöllo ordningen och sökte hålla de nyfikna tillbaka. Här och där syntes fotografer och tecknare, ifrigt sysselsatta med förevigandet af det dystra skådespelet.

Två stegar hade nu rests upp ända till takstolarna på det brinnande huset, och brandmännen klättrade viga och snabba uppåt mot

Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

Pump-Rapid

Henrikssons Brandsläckare RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

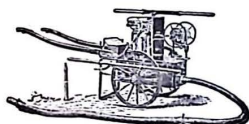
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 5799.

N:o 76

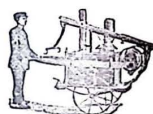
Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

HENRIKSSONS prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr. Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,

och Mekaniska Verkstad.

STOCKHOLM 4.

Rikstelefon

6 053

den svindlande höjden. En slang var dragen uppför en af stegarna, en annan genom porten uppför trapporna. På taket till det närliggande huset arbetade ett par brandmän med vild energi, som dock tycktes fåfång, ty lågorna slog oupphörligt ut under takstolarna, slickande väggarna, varigenom rappningen fallit i stora flak.

De stora röda flammorna bröto sig med kraft genom den svarta, bolmande röken, kommandoropen ljödo då och då, och fräsandet af vattenstrålarna, som riktades mot lågorna, hördes tydligt öfver allt sorlet.

Det dröjde ända till frammet middagstiden, innan elden var begränsad, hvarefter eftersläckningen vidtog för att fortsätta till långt in på natten.

Att elden fick så stor omfattning och visade sig så svår att släcka, berodde på att trossbottarna voro af synnerligen egendomlig beskaffenhet. Mellan bräderna voro nämligen inlagda lager af sågspån, och häraf kom det sig, att när man trodde elden vara kväfd den åter flammade upp i dessa trossbottnar.

En annan svårighet vid släckningen yppade sig därigenom, att de öfre våningarna voro

alldeles fullproppade af de tygpäckar, som husets hyresgäst, Nordiska manufakturaktiebolaget, för den blifvande värförsäljningen nu hade på lager. Det var således ytterst brännbara ämnen, som där blevo utsatta för elden. och den intensiva rök, som uppstod vid antändandet af dessa ämnen hindrade i hög grad eldsläckningsarbetet. Brandmanskapat ådagalade trots allt sin sedvanliga raskhet, men de många svåra situationer, som uppstodo, gjorde att en hel mängd af de käcka släckarna ådrogo sig smärre skador. Åtskilliga blefvo sålunda sårade af glasskärfvor och nedfallande väggdelar och än flera blefvo illamående af den intensiva röken. Bland de sjuka märktes brandlöjtnant Kyhlberg, två brandmästare och ett flertal brandmän.

*

Den ekonomiska förlust, som uppstått genom branden, torde belöpa sig till omkring en half million. Huset, som äges af Stockholms stad, är taxerad till 280,000 kr. och försäkrat för 160,000 kr. Tyglagret, som med anledning af den stundande värsäsongen var mycket stort, har värderats till omkr. 650,000

kr., och största delen däraf förstördes antingen af lågorna eller af vattnet. Enligt hvad som uppgifves var emellertid lagret försäkrat till sitt fulla värde.

Uppsala.

Den 2 mars kl. 9.3 e. m. alarmerades brandkären från brandskåpet i hörnet af Storgatan och Östra Smedsgatan. Eld hade uppstått i grosshandlare Erik Petterssons lagerbyggnad Östra Smedsgatan 2. Vid brandkärens ankomst slog elden ut genom taket vid husets västra gavel, åtföljd af tjock kvävande rök. En slangledning lades genast ut och drogs upp för trappan och för att med denna kunna nå eldhärden, belägen å vinden 2 tr. upp, måste en dörr i 2:dra våningen sprängas, en andra slangledning drogs upp för husets brandstege och en tredje upp för mekaniska stegen upp på taket, hvarå hål höggos för dessa ledningar. På grund af den intensiva röken blef nu ett mycket besvärligt och ansträngande arbete att komma fram till eldhärden, hvilken befanns vara förlagd till den del af vinden där lager af bomull, bindgarn, lim, tändstickor och kryddor m. m. förvarades. Efter att sålunda ha kringrandt eldhärden med 3 strålar vidtogos åtgärder för aflägsnande af rök och hetta, brandluckor och fönster öppnades, hvarjämte ytterligare 2 hål upphöggs å taket.

Kl. 10.30 e. m. var elden i det närmaste släckt hvarpå eftersläckning pågick till kl. 12 midnatt hvarefter vakt kvarstannade till kl. 2.30 f. m.

Skadan å byggnaden har anslagits till kr. 1.400 och å lagret till kr. 7.170:40. Byggnaden var försäkrad i S. A. B. för 68.300 kr. och lagret i Basel- och Magderburgerbol. för 175.000 kr.

Östersund.

Söndagen den 22 febr. kl. 8.5 alarmerades Östersunds brandkår till Prästgatan 55, där eld utbrutit i en kopparslagareverkstad inrymd i ett envåningshus af trä. Med en slangledning från brandpost som framme vid eldstället förgrenades till två angreps elden. Den ena ledningen drogs öfver skarfstegar upp på taket och ned genom brandluckan och den andra in genom dörren till verstan.

För att komma åt själfva eldhärden måste golfvet, samt en del af väggarne och taket i verkstaden uppbrytas, hvilket i hög grad försvårades af plåtbeklädnad äfvensom af den intensiva röken. Efter en stunds ihärdigt arbete blef brandkären herre öfver elden och sedan

eftersläckning pågått en stund kunde brandkären kl. 11.15 återvända till stationen. Orsaken till eldens uppkomst tros vara att eld uppgjorts i en kamin som sedan lämnats utan tillsyn.

Verkstad med inventarier voro försäkrade i Viktoria. De lokala tidningarna uttala sig berömande öfver brandkärens arbete.

Kalmar.

En eldsvåda som särskildt under ostlig vind skulle kunnat få de mest ödesdigra följder utbröt vid half 2-tiden söndagen den 1 mars i den stora byggnadskomplexen Bremergatan 11, i hörnet af ofvannämnda gata och Odengatan. Elden, som utbröt i femte våningen, eller vindsvåningen, hade, besynnerligt nog, ej uppmärksamrats af de där boende familjerna förrän den redan fått alltför stor spridning. Brandkären blef på grund här af synnerligen sent alarmerad. Då den anlände stod hela vindsvåningen i ljusan låga, och som elden såg mycket hotande ut måste äfven brandkärens reservmanskap inkallas. Efter 3 timmars ansträngande arbete lyckades det slutligen brandkären att bli herre öfver elden. Hela vindsvåningen var då ramponerad och vattnet hade trängt ned i första våningen.

Det brunna huset är nybyggt och beläget alldeles intill flera större 4- å 5-våningsbyggnader. Först vid half 6-tiden på aftonen kunde man anse elden fullständig begränsad. Byggnaden äges af bankaktiebolaget Södra Sverige. Förlusterna äro ännu ej kända. Under alla omständigheter har dock det som ej härjats af elden till största delen förstörts af vatten.

Huru elden uppkommit vet man ännu ej, men, enligt vad ryktesvis erfarits, lär en minderårig gosse eller flera barn af okynne tänd eld på papper på vinden.

Jättebrand i Köpenhamn.

Cirkusbyggnaden nedbrunnen till grunden.

Tidigt på morgonen den 7 mars varnade en förbigående person en tjock rök uppstiga från cirkuskupolen.

Från brandskåpet vid byggnadens hufvudentré slogs genast larm och som de danska tidningarna skrifer: "Et lille Tryk paa den gule Metallknap satte halfve Byen i Bevægelse".

Från hufvudbrandstationen alarmerades, med kändedom om byggnadens stora eldfarlighet, flere bystationer ty brandmännen visste att här förestod ett styft arbete och att mycket folk behöfdes. Vid brandkärens ankomst syn-

tes ingen eld utan blott väldiga rökmoln vältra fram ur taket.

Det första angreppet gjordes från stora hufvudportalen hvilken af brandmanskapet sprängdes men när denna blef öppen fick också luften bättre tillträde och elden tog därigenom en förfärande fart. Den flög genom manegen och gångarne som vilda cirkushästar, ett vildare och mera hetsande nummer har säkerligen aldrig blifvet skådat. Det knastrade och brakade, golf, loger och stolar der stod i full brand och det kollosala rummet var ett enda eldhaf. Med obändig kraft steg elden mot kupolen som inom kort sprängdes och taket instörtade. Allt hvad som fanns af släckningsmaterial tillkallades; vid hvarje gathörn i närheten stod snart en arbetande ångspruta, en blef stationerad vid hörnet af Rådhusplatsen och Västra boulevarden, en annan i Västerbroes Passage utanför "Scalas" hufvudingång samt de öfriga mellan Palatsteatern och Cirkusbyggnaden. Belägringen var rationell och brandmännen gingo fram med sedvanlig oförskräckthet.

Släckningen leddes af vice branddirektören och tjänsteförrättande vice branddirektör Friis. Branddirektör Lissberg var vid tillfället sjuk-anmäld. En egendomlighet är att det öfver hufvud taget aldrig inträffar någon större eldsvåda när direktör Lissberg är i tjänst.

Fastän tidigt på morgonen samlades inom kort tusentals personer för att åse det på samma gång praktfulla som sorgliga skådespel.

En svår stagnation i trafiken förorsakades också utaf branden, spårvagnstrafiken stoppades och vagnarna stodo i långa rader åt alla håll. Brandkåren hade utlagdt en stor mängd slangar öfver spåren och spårvagnsförarne anmodade förgäfvos om fri passage; först efter en timme kunde trafiken återigen börja.

Vid tiotiden på förmiddagen kunde brandkåren anse sig som herre öfver elden, hela cirkusbyggnaden var då ödelagd, endast de nakna murarna stodo kvar.

Huru elden uppkommit är man ej riktigt på det klara med, men det antagligaste är att den uppkommit likadant nu som de båda föregående eldsvådorna.

En cigarr- eller cigarretstump hade antagligen på kvällen blifvit kastad och kommit ned mellan golfbräderna, där den sedan i papper, halm eller annat skräp legat och pyrt till fram på morgonen då elden slog ut i full låga.

På aftonen förut märktes brandluktt hvarför de på vakt tjänstgörande brandmännen noga undersökte hela byggnaden men kunde intet märka hvarför de begäfvos sig hem.

Ännu märkvärdigare är det att icke nattvakten som flere gånger skall under natten göra ronden i byggnaden icke märkte något ovanligt.

Stora värden gingo vid branden förlorade. Direktör Nielsen förlorade omkr. 30,000 kr., nästan alla artisterna hafva förlorat sina tillhörigheter. Hårdast drabbade äro bröderna Schichtl hvars mekaniska marionett-teater, värderad till 30,000 kr. gick totalt förlorad.

Den enda artist som icke led någon ekonomisk förlust var björndressören Weise hvilken uppträtt hela förra månaden och i dagarna antager engagement vid Orlando i Stockholm. Han fick i sista ögonblicket ut sina burar med de sju dresserade björnarna hvilka representera en hel förmögenhet.

Ja, ett sådant öde drabbade det stora välkända förlustestället där köpenhamnarne under ett kvarts sekel afton efter afton roat sig. Nu återstår blott några nakna murar, ett sorgligt grafmonument öfver 30 års gemytligt köpenhamnslif.

Frågor och svar.

Under denna rubrik komma vi att intaga alla frågor rörande brandväsendet, som från landets olika brandkårer tillställas oss. Meningen med detta är ju att alla för vårt yrke intresserade personer skola blifva i tillfälle att säga sin mening angående yrkets olika facer. Därför uppmana vi en hvar att insända svar på de frågor som införes, älvensom att inkomma med nya frågor.

På detta sätt kan ju en sakrik och för yrkets gagnande diskussion komma till stånd.

Red.

Frågor.

1. Hvilket är lämpligast, att hvarje brandman har handlina och yxa vid sitt skärp eller att dessa handlinas på redskapsvagnen?

Oerfaren brandkarl.

2. Har hacketahltråd stora fördelar framför den blanka fosforbronstråden till brandtelegrafledningar.

Linieförman.

Prenumerera å

Svensk Brandkårs-Tidning!

Observera!

De brandkärer, som till 1914 erhållit löneförbättring torde vara af vänligheten att därom insända uppgifter till Red.

Redovisning

af influtna medel till förmån för aflidne brandmaskinisten Alfr. Janssons efterlämnade änka och barn.

Gefle brandkår genom R. Reinecke 25 kr. Från befäl och manskap vid Västerås brandkår genom K. Lövstrand 35 kr. Kalmar brandkår 25 kr. Göteborgs brandkårs Kamratförening genom C. A. Johansson 30 kr. Södertälje brandkårs Kamratförening genom B. Strömvall 25 kr. Hernösands brandkår genom H. Östlund 17: 25 kr. Summa kr. 177: 25.

Till alla dem som godhetsfullt tecknat bidrag, till ett så behjärtanvärdt ändamål, hembäres vårt hjärtliga tack.

För Söderhams brandkårs Kamratförening.

R. J. Pannier.

Notiser.

Borås.

Brandkären har under året uttryckt 23 gånger, däraf för eldsvåda eller eldsvådetillbud 14 ggr, skogseld 3 ggr, soteld 5 ggr, och för kontakt å ledningarna 1 gång.

Falkenberg.

Falkenbergs fasta brandkår i lönerörelse. Samtliga de 20 medlemmarna af stadens fasta, d. v. s. aflönade, brandkår begära i gemensam skrifvelse till drätselkammaren förbättring af sina löneförhållanden. Dessa utgöras f. n. af 25 kr. under första året samt 50 kr. under de följande. Dessutom håller staden brandsoldaterna med brandhjälm, uniformsock och lifbälte med yxa och en var av dem är olycksfallsförsäkrad för 1,000 kr. Nu begäres 35 kr. första, 65 kr. andra och 100 kr. de följande åren, samma pappersl. plus brandstöflar samt försäkring till belopp af 5,000 pr. man.

Brandredskapen vid Upplands infanteri.

Arméförvaltningen påpekar i skrifvelse till regeringen att Uppsala stad visserligen har skyldighet att med sin brandkår biträda vid släckning af eldsvåda, som kan uppkomma i nämnda regementets etablissemang, men att det kan ifrågasättas om häri kan innefattas skyldighet att tillhandahålla mekanisk brandstegge. I allt fall synes det synnerligen önskvärdt, att de båda i Uppsala förlagda regementena ha till dispositionen en egen mekanisk brandstegge, och arméförvaltningen hemställer om anvisande af 2,500 kr. till inköp af en dylik stegge och uppförandet af ett skjul till dess förvarande.

Sundsvall.

Sundsvalls brandkårs sjuk- och begravningskassa höll söndagen den 1 mars årsmöte.

Enligt styrelse- och revisionsberättelserna har kapitalbehållningen under det gångna året ökat med kr. 310: 21.

Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades den afgående styrelsen, hvilken återvaldes med acklamation och består af: S. J. Magnusson, ordf., E. E. Fromell, J.

Forsling, A. Söderberg och A. Söderlund. Suppleanter beflvo: K. Larsson och A. Larsson. Revisorer beflvo: J. O. Green och Carl Lagerström med L. Englund som suppleant.

Södertälje.

A.-B. Scania-Vabis har till Södertälje fasta brandkår öfverlämnat en gåva af 500 kronor såsom en erkänsla för det nit kåren ådagalade vid arbetet att begränsa den svåra eldsolycka, som öfvergick bolagets fabriker natten mellan den 24 och 25 sistlidne oktober. Man måste erkänna, att detta är ett lika storartadt som vackert: "Tack för hjälpen".

Södertälje Brandkårs Kamratförening afhöll sitt årsmöte den 14 febr. Inkomsterna under det gångna året har utgjort kr. 270: 45 utgifterna kr. 139: 76. Behållning till år 1914 kr. 130: 49. Till styrelse för innevarande år valdes: B. Strömvall, ordf. J. Fagerlund, v. ordf. R. Lindgren, sekr. och K. Hultth, kassör. Till korresponderande sekr. valdes H. Andersson.

Västerås.

På inbjudan af Västerås brandkårs Kamratförening höll redaktören för Svensk Brandkärstidning hr. Arv. V. Svensson från Örebro ett både lärorikt och intressant föredrag, vid Västerås brandkår, söndagen den 22 febr. Föredraget som bestodas af såväl brandchefen som brandmanskapat med familjer afhandlade "Brandväsendets utveckling från äldre till nuvarande tid". Efter föredraget visades af hr. Svensson en stor samling skioptikonbilder från såväl svenska som utländska städers brandväsende, och avslutades det hela med en serie skämtbilder hvilka på ett utmärkt och skrättretande sätt framställdes och förklarades af hr. Svensson. Att åhörarna voro belättna och tillfred-tällda med såväl föredraget som skioptikonbilderna därom vittnade de kraftiga applåderna såväl efter föredraget som efter bildernas visning. Kl. 5 e. m. samlades föreningens medlemmar tillika med föredrags-hållaren, till ett trefrigt och angenämt samkväm, varunder brandmästaren Sandberg till föredrags-hållaren frambar allas tack för den angenäma och allt igenom lyckade omväxling han genom sitt föredrag berett medlemmarne. Hr. Svensson tackade för all den välvilja hvarmed han mottagits, och talade varmt för Svenska Brandmannaförbundet och Svensk Brandkärstidning. Dagen var alligenom glädjande och uppräckande, och tillönska vi redaktören ett välkommen åter. M.-F.

Västerås stadfullmäktige har i budgeten för 1914 beviljat ett anslag på 20,000 kr. för inköp af en brandautomobil med mekanisk stegge.

Automobilen skall inköpas från Scania-Vabis med en maskinstyrka på 50 å 60 hästkrafter. Den till bilen hörande mekaniska stegen skall blifva af en längd på 22 å 23 meter.

Förslag om inköpanandet af en tidsenlig ambulansvagn har af stadsfullmäktige afslagits och kommer staden således att fortfarande få betjuna sig af det gamla transportmedlet för sjuka, nämligen bärbåror.

Jonsreds Fabrikers Aktiebolag

GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar
af sprutslangar af prima kvalitet.

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.
 Specialaffär för
Brandmateriel.
 Guldmedalj Stockholm 1897. Högsta pris Geta 1901. Statsdiplom Berlin 1901.

Luleå.

Brandkåren har under år 1913 alarmerats 33 ggr, däraf 10 ggr för eldsvåda eller tillbud till eldsvåda, 13 ggr för soteld, 9 ggr till följd af kontakt, däraf 3 ggr förorsakad af arbetare samt 1 gång på grund af misstag. Dessutom har till kåren anmälts 1 eldsvåda inom och 1 eldsvåda utom stadens planlagda område, hvilka släckts utan kårens ingripande, men har en af stadens flodsprutor deltagit i släckningen af eldsvådan utom stadens planlagda område.

Alarmeringarna hafva skett 13 ggr från brandskåp, 1 gång från både brandskåp och telefon, 18 ggr genom telefon och 1 gång genom bud.

Sammanlagda väglängden som tillryggalagts vid utryckningar utgör från brandstationen till eldstället och åter 30,8 km.

Af eldsvådorna har ingen varit af den beskaftenhet att ångsprutan behöft användas, utan har vattenledningsmaterialet varit tillfyllest och har därvid användts 3 slangledningningar från 2 brandposter två gånger samt 1 slangledning från 1 brandpost en gång. Vid öfriga tillfällen hafva endast assuranssprutor eller pytsar kommit till användning.

Sammanlagda längden af under året vid eldsvådor använda slangledningningar har utgjort 1105 meter.

Ambulansvagnen har under året rekriverats 215 ggr och har i skjutsersättningar flutit kr. 456:50.

För olycksfall har vagnen kallats 43 ggr, för blindtarmsinflammation 37 och för öfriga sjukdomar 135 ggr.

Antalet utryckningar var störst under augusti månad med 31 och minst under februari och september med 12 utryckningar hvardera. Största antalet utryckningar på ett dygn ha varit fem.

Sammanlagda väglängden, som tillryggalagts med ambulansvagnen uppgår till 65,25 myl.

För polisens räkning har 20 skjutsar utförts.

Antalet under året utförda vakter vid teater- och andra föreställningar uppgår till 27 och har ersättning härför uppburits med 75 kr.

Brandkårens manskapsstyrka har varit densamma som under 1912, men har från den 1 januari 1914 de ordinarie brandmännens antal ökat med 1 man, hvaremot de extra brandmännens antal minskats med 1 man.

Bland under året nyan-kaffad material må nämnas: Skrufkopplingarna å vattenledningsslängen har utbytits mot Billmans "Rekord"-kopplingar, 1 gren öfver af Ludvigsbergs modell med "Rekord"-koppling, 2 st. revolvermunstycken, hvarjämte stålör och brandposthufud ändrats från skruf till "Rekord"-koppling. Till redskapsvagnen har anskaffats en elektrisk strålkastare om 5000 normal-ljus jämte ett 12 volts akkumulatörsbatteri, "Ducellier".

I stället för handindukter har för alarmering anskaffats en elektrisk motor, s. k. enankaromformare, som kopplats direkt på larmledningarna och har denna fungerat till full belägenhet.

Brandposternas antal har under året ökat med 6 st. och utgör hela antalet brandposter nu 118, däraf 2 privata.

Å stadens bogserångare "Balder" har under som-

maren insatts en s. k. Camersonpump, kolfpump med 2000 minutiliters effektivitet, hvadan staden från och med detta är förfogad öfver 2 egna flodsprutor.

BRANDMÄN

prenumerera på eller blif
kommissionär för

Illustrerade Familjetidningen

Hemmet

Läsning för Ung och Gammal

60 nr 1914 27:de
ärligen 1914 ärgängen

Innehåller bl. a.: Originalromanerna "Princessan av Skåne", av Hemmets gunstlingsförfattarinna Edell Lindblom, och "Ingeborg eller från fabriken till greveslottet", en på romantiska upplevelser rik och smygligen spännande skildring av K. E. Andrén, "Hemmets Indianromaner" med början med "Skatten i Sol-sjön" samt liksom förut illustrationer, biografier, folksånger, skämt, m. m., m. a. Som en alldeles särskild attraktion villja vi emellertid framhålla

Sanningen om

Helga de la Brache

en Dubbelgångare- och Köpenick-historia i 60 kapitel, som införas i 1914 års ärgång. Denna mystiska kvinnas på romantiska och äventyrliga händelser så rika levnad framställes här i en efter 10 års forskning på historiska fakta grundad, utomordentligt spännande och väl skriven skildring, vilken det lyckats oss förvärva med ensamrätt för Hemmet. VIII Nr ha läsning på Helga de la Brache-gåtan, så prenumerera på Hemmet! Utkommer ärligen med 60 nr, och är prenumerationspriset för helt år likvärdt endast 5 Kr., för 1 kvartal kr. 1 85: Idenummer 10 öre. Varje prenumerant erhåller en vacker och hållbar, guldpråglat pärm alldeles gratis.

Bliv kommissionär för Hemmet! Skriv Edert namn och adress tydligt på blanketten här nedan, lägg ur densamma och skänd den i ett öppet kuvert transporterat med ett 4-öres frimärke till Hemmets Huvud-expedition, Örebro. Tel. 1850.

KUPONG

Till Hemmets Huvudexpedition, Örebro
 Undertecknad som önskar bliva kommissionär för
 tidningen HEMMET rekriveras härmed ex. no 1
 jämte provtionsvillkor att skändas gratis och franco.

Namn

Postadress

Järnvägsadress

Det finnes kommissionärer som förtjana ända till 70 kr. pr vecka endast på Hemmet.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPBRON 4, GÖTEBORG.